

ARCHIV NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE

JAROSLAV LIBRA
(* 1892 – † 1914)

BOHUSLAV REYNEK (* 1892 – † 1971)

Inventář osobního fondu

Časové rozmezí: 1909–1914 (1994)

Značka fondu: 155

Číslo evidenčního listu NAD: 46

Evidenční číslo inventáře: 176

Zpracovala: Jaromíra Nováková

Místo: Praha 2012

Jaroslav Libra (1892–1914)

Jaroslav Libra se narodil 28. 9. 1892 v Českém Herálci na Vysočině v chalupnické rodině. Jeho o rok starším bratrem byl budoucí významný český architekt František Albert Libra (1891–1958).

Oba bratři nastoupili na německou reálku v Jihlavě (Jaroslav zde studoval v letech 1905 až 1911). Tady pro ně začínal nový život. V jihlavské soukromé hudební škole se učili hrát na housle a hráli ve studentském orchestru. V čistě německém městě se pokusili založit český studentský spolek „Jarboj“, ve kterém F. A. Libra zastával vůdčí roli. Navštěvovali taneční kurzy, díky nimž se mohli stýkat se studentkami dívčího lycea, pravidelně se účastnili hudebních představení v jihlavském divadle. Všechny tyto společenské zážitky inspirovaly mladíkovu uměleckou duši.

Pro Jaroslava však jihlavská škola znamenala i dvě osudová setkání. V jedné třídě se sešel se stejně starým chlapcem, rodákem z Petrкова, Bohuslavem Reynkem (1892–1971), který se mu stal nejen přítelem, ale i průvodcem v prvních výtvarných pokusech. Věrné přátelství spojovalo začínající umělce až do Librovovy smrti. Oba své tvůrčí schopnosti rozvíjeli díky výuce profesora Maxe Eislera (1881–1937), mladého historika umění odlišujícího se svou volnou výukou od pragmatického programu zdejší školy. Svě studenty dokázal nadchnout pro dějiny umění a literatury, patrně také kriticky posuzoval jejich první výtvarné pokusy, ať již ze školních učeben, jejich soukromí či jihlavských exteriérů. Pravděpodobně je seznamoval i s novými uměleckými proudy (například expresionismem), kterými se sám dlouhodobě věnoval. Eisler brzy po odchodu chlapců z jihlavské reálky přesídlil do Vídně, kde působil v Ústavu dějin umění při vídeňské univerzitě.

Zatímco Reynkovy výtvarné počiny z mládí stráveného na jihlavské reálce nejsou známé a nedochovalo se z nich v podstatě nic, Librovoy kresby z Jihlavy nám mohou dokumentovat atmosféru, ve které se formovala i Reynkova tvorba. Kresby ze staré Jihlavy přibližují místa, kde oba spolužáci malovali. Do školského (školního) kreslení nás zavedou různé figurální studie, které předznamenávají pozdější karikatury téměř celého profesorského sboru, některých spolužáků včetně studenta Ťukala, jehož portrét má ve svém díle i Bohuslav Reynek. Na dalších kresbách je zachycen dokonce interiér školní kreslírny, o které se ve svém vzpomínání Reynek zmiňuje.

Po maturitě Jaroslav následoval matku, která se i se svými syny odstěhovala do Prahy. Starší syn František Albert zde začal studovat architekturu nejprve na České vysoké škole technické, později přešel na Německou vysokou školu technickou. Přestože Jaroslava silně lákalo studium výtvarného umění, podlehl vlivu matky a pokračoval ve šlépějích svého bratra. Začal studovat architekturu na německé technice.

V té době, zdá se, se ještě cesty přátel Jaroslava Libry a Bohuslava Reynka na chvíli setkaly. Reynek byl otcem donucen zapsat se na Vysoké škole technické v Praze. Po několika týdnech se však vrátil do svého milovaného Petrкова, a tak se mladí muži opět vydali na odlišné cesty. Reynek do ticha přírody, Libra stále více propadal figurální kresbě, ať už to byly studie pražských dam z promenády na nábřeží či v kavárnách, nebo různí hudebníci a herci. Velkým vzorem se mu v těchto letech stal Aubrey Beardsley. Snad předtucha stejného osudu, snad jen obdiv k dílu mladého malíře a okouzlení jeho ilustracemi ke hře Oscara Wilda Salome, přivedla Libru ke stejnému tématu. Studie i definitivy ilustrací k Salome tento vliv jen potvrzují.

Touha po studiu na výtvarné škole však u Libry stále vzrůstala. V ústním podání se traduje, že se byl představit profesoru grafické speciálky na Akademii výtvarných umění Maxi Švabinskému, dokonce prý úspěšně. Studium na Akademii však zůstalo jen snem. Počátkem roku 1913 se u Jaroslava Libry objevily první příznaky tuberkulózy. Přestože absolvoval léčebný pobyt v dalmatském Cigale, nemoc se vyléčit nepodařilo. Jaroslav Libra zemřel v březnu 1914 v Praze.

Literatura

Librová Eva, *Architekt F. A. Libra, Hrst vzpomínek na otce*, Mladá fronta, Národní technické muzeum Praha, 2008 (pouze několik poznámek).

Bohuslav Reynek, Jaroslav Libra, Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě, 2012 (katalog výstavy).

Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Jaroslava Libry byl získán darem roku 2015 od Evy Librové.

Archivní charakteristika fondu

Torzo pozůstalosti Jaroslava Libry je poněkud specifické. Nenacházejí se zde žádné osobní doklady, korespondence ani rukopisy, ale je tvořen převážně kresbami a skicami původce. Doplňuje jej několik fotografií, opis Panychidy za J. Libru od Bohuslava Reynka a především životopis a poznámky k životu a dílu Jaroslava Libry od Evy Librové, neteře původce.

Při pořádání fondu bylo respektováno původní dělení Evy Librové, která rozdělila kresby a skici především tematicky. Vznikaly totiž v poměrně krátkém časovém období (mezi roky 1910 až 1914), a pokud nebyly datovány přímo autorem, lze jen velmi obtížně určit konkrétní rok.

Z archivního fondu Jaroslava Libry je třeba upozornit především na čtyři kresby Bohuslava Reynka a to právě proto, že jsou jedněmi z mála zachovaných kreseb z Reynkova raného období. Jednou z nich je uhlem vytvořená studie ženského aktu, další jsou tužková skica postavy na „kanapi“ a dvě perokresby z petrkovského okolí.

Jak silný byl vztah mezi oběma mladými talenty, dokazuje i řada skic, na nichž mladičký Reynek Jaroslavu Librovi pózoval jako model. Za zmínku jistě stojí i drobné exlibris vytvořené do knih začínajícího básníka.

Fond obsahuje i několik velkoformátových prací, například portréty matky, bratra s violoncellem, dokonce portrét oblíbeného profesora Maxe Eislera (určil Jaroslav Šerých) nebo autoportrét v klobouku. Librova tvorba se však ustálila v grafické poloze, jak nám naznačují uchované malé grafické formáty, například karikatury ze středoškolských studií, nebo postřehy z tržišť. Postupně opustil téma živých ulic, novou inspirací se mu stala nábřeží a mosty, skicuje jezdce na koních a hlavně ženy – na nákupu, v dobových oděvech, i jako akty. Patrně vnímání blížící se smrti ho vede ke kresbě *Smrt s vinným keřem*, která patří mezi jednu z posledních Librových kreseb. Za povšimnutí jistě stojí i čtyři fotografie, na dvou z nich je Libra zachycen v době pobytu v Cigale.

Záznam o uspořádání fondu a sestavení pomůcky

Inventář byl vytvořen v souladu se Zásadami pro zpracování osobních archivních fondů a pro psaní jejich inventářů, platných ve shodě s prováděcí vyhláškou č. 645 zákona č. 499/2004 Sb. O archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů. V rámci vnitřní skartace byly vyřazeny pomocné obálky a desky. Fond zpracovala Jaromíra Nováková v roce 2012. Je uložen pod přírůstkovým číslem AA 4089.

Inv. č.	Obsah	Počet ks/l	Časový rozsah	Př. č. AA	Č. kart.
JAROSLAV LIBRA					
Dokumentace života a díla					
1	Eva Librová: Životopis Jaroslava Libry (přiložen text básně Bohuslava Reynka Panychida za Jaroslavem Librou)	5 ll	1994	4089	1
2	Eva Librová: Sešity s podrobnými popisy jednotlivých kreseb a skic Jaroslava Libry	3 ks	b. d.	4089	1
3	Fotografie Jaroslava Libry Osobní (ateliér: J. Faix, Praha) V Cigale na břehu moře Na maškarním plese v převleku za ženu v léčebně v Cigale S pacienty léčebny v Cigale	4 ks	[1913]	4089	1
Kresby, skici, oleje					
4	Skicák (skici k pozdějším studiím a obrazům)	1 kus	1912-1913	4089	1
5	Rané kresby (svázáno, 10 ll, některé kolorované)	1 kus	b. d.	4089	1
6	Kresby a karikatury	41 ks	1910-1912	4089	1
7	Drobné skici	34 ks	1910-1912, b. d.	4089	1
8	Desky na nové kresby od J. Libry	1 kus	1911	4089	1
9	Stuha na kytaru s výšivkou J. Libry	1 kus	b. d.	4089	1
10	Karikatury z Jihlavy	6 ks	1910-1911	4089	1
11	Cigale	1 kus	b. d.	4089	1
12	Krajiny	3 ks	1911-1913	4089	1
13	Koně	4 ks	1911, b. d.	4089	1
14	Lodě	2 ks	b. d.	4089	1
15	Praha – mosty	4 ks	b. d.	4089	1
16	Ženy na nákupu	5 ks	1912	4089	1
17	Ženské postavy v dobových oděvech	31 ks	1912-1913	4089	1
18	Ženské postavy (tužkové skici)	21 ks	1911-1912	4089	1
19	Dívčí akty (skici)	4 ks	1913	4089	1

20	Ženské akty	13 ks	b. d.	4089	27/09
21	Ženy – kompozice	3 ks	b. d.	4089	27/09
22	Cyklus Salome	21 ks	1913	4089	27/09
23	Taneční pořádek (skici, návrh pozvánky, 1 tisk)	9 ks + 1 tisk	1914	4089	1
24	Mušské postavy u okna	3 ks	b. d.	4089	1
25	Portréty přátel	7 ks	b. d.	4089	27/09
26	Spolužák Ťukal	21 ks	1910-1912	4089	27/09
27	Autoportréty	7 ks	1910-1913	4089	1
28	Portréty matky	7 ks	1909-1913	4089	27/09
29	Výjevy z koncertů a divadla	17 ks	1910-1912	4089	1
30	Ex libris Bohuslava Reynka (přiloženy návrhy)	5 ks	1913	4089	1
31	Smrt s vinným keřem (poslední kresba?)	5 ks	[1913]	4089	1
32	Autoportrét (perokresba)	1 kus	1911	4089	27/09
33	Portréty bratra	3 ks	[1911]	4089	27/09
34	Portrét matky	1 kus	1911	4089	27/09
35	Lodčky na Vltavě	1 kus	1913	4089	27/09
36	Soubor patrně školních prací (převážně z Jihlavy a částečně z Prahy)	17 ks	b. d.	4089	27/09
37	Oleje (různá témata)	9 ks	b. d.	4089	27/09
38	Akvarely (různá témata)	2 ks	b. d.	4089	27/09
39	Turek se zkříženýma nohama (v rámu)	1 kus	b. d.	4089	27/09
40	Autoportrét menší (v rámu)	1 kus	b. d.	4089	27/09
41	Portrét staršího muže (v rámu)	1 kus	b. d.	4089	27/09
42	Studie osob na louce u lesa (v rámu)	1 kus	b. d.	4089	27/09

BOHUSLAV REYNEK

43	Krajiny	2 ks	1911-1913	4089	1
44	Ženský akt	1 kus	b. d.	4089	27/09

Tiráž

Jaroslav Libra (*1892 – †1914), soupis osobního fondu

časový rozsah fondu: 1909-1914 (1994)

počet evidenčních jednotek: 1 karton + velké formáty

počet inventárních jednotek: 44

rozsah v bm: 0,27 bm

stav ke dni: 8. 3. 2022

jméno zpracovatele: Jaromíra Nováková

číslo evidenčního listu NAD: 46

číslo evidenční pomůcky: 176

počet stran: 7

schválil dne: 6. 4. 2022 Mgr. Tomáš Hylmar

č. j.: 28/2022-ANG